

**ИЗБОРНОМ ВЕЋУ
Филозофског факултета
Универзитета у Београду**

Изабрани одлуком Изборног већа Филозофског факултета у Београду од 28. септембра 2016. године у Комисију за припрему реферата о кандидатима за избор у звање **ДОЦЕНТА** за ужу научну област **ИСТОРИЈА ВИЗАНТИЈЕ**, са пуним радним временом, на одређено време од годину дана, слободни смо да поднесемо следећи

РЕФЕРАТ

На конкурс за избор **доцента** за ужу научну област **Историја Византије** који је расписао Филозофски факултет у Београду, а који је објављен у Огласним новинама Националне службе за запошљавање „Послови“ од 28. септембра 2016. године пријавио се један кандидат, др Лариса Вилимоновић, научни сарадник.

БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ: Лариса (дев. Орлов) Вилимоновић рођена је у Београду 26. маја 1987. године, где је завршила основну школу "Вук Караџић" и Пету београдску гимназију. Студије Историје на Филозофском факултету у Београду уписала је 2005. године, и успешно их окончала 2009. године, са просечном оценом 9,59. У децембру 2009. године уписала је докторске студије Историје на катедри за Историју Византије. Тема докторске тезе под насловом „**Структура и особине Алексијаде Ане Комнин - Настанак једне личне историје**“, одбрањена је 24. априла 2014. године. Докторску дисертацију одбранила је 24. априла 2014. године на Филозофском факултету у Београду, пред комисијом коју су сачињавали професори – (ментор) проф. др Влада Станковић, проф. др Радивој Радић, проф. др Војислав Јелић, проф. др Татјана Суботин-Голубовић и доц. др Јелена Ердељан.

Током основних студија, била је учесник летње међународне византолошке школе под називом „*From Constantinople to Belgrade*;

Constantinople and the Balkans: History, Typography, Monuments, Ideology”, одржане у периоду 13–20. јула 2009. године, у организацији Центра за међународну сарадњу Филозофског факултета у Београду. Похађала је и радионицу „*Јеврејска уметност и традиција*”, одржавану у периоду 8–14. фебруара 2010. године коју је такође организовао Центар за међународну сарадњу Филозофског факултета у Београду. У фебруару 2011. године, посетила је републику Кипар у оквиру истраживачког пројекта Центра за кипарске студије Филозофског факултета у Београду.

Током завршне године основних студија, била је стипендиста *Фонда за младе таленте*, Министарства за омладину и спорт (од децембра 2008. до децембра 2009). На првој години докторских студија била је стипендиста Министарства просвете, науке и технолошког развоја (од јануара 2010. до јануара 2011) и укључена као истраживач на пројекат *Византијски свет у променама (10-12. век)* у Византолошком институту, САНУ. У периоду јул-септембар 2010. боравила је у републици Немачкој, као стипендиста немачке фондације DAAD.

Од фебруара 2011. године запослена је на Филозофском факултету у Београду на пројекту под називом *Хришћанска култура на Балкану у средњем веку: Византија, Срби и Бугари од 9. до 15. века (бр. 177015)*, у звању истраживача-приправника. Од јуна 2013. године унапређена је у звање истраживача-сарадника и ангажована у настави на факултету. Од марта 2015. године унапређена је у звање научног-сарадника. Од тада је, поред ангажовања у настави, на основним, мастер и докторским студијама из историје Византије, била и члан дипломских и мастер комисија, као и три комисије за одбрану предлога докторске теме и једне комисије за одбрану докторске тезе. У марту 2015. године, држала је семестрално предавање *Византија у 11. и 12. веку* на Департману за историју Универзитету Нишу.

Учествовала је на више научних конференција. У новембру 2010. године учествовала је Петој националној конференцији византолога, у организацији Византолошког института, САНУ, са радом под називом *"Ана Комнин -*

аутобиографске белешке", који је објављен у зборнику "Византијски свет на Балкану", Београд 2012, 349-364.

У јуну 2011 (3 - 5. јун 2011), учествовала је на конференцији "Second Graduate Student Day: Legacies and Discontinuities in the Eastern Mediterranean: Comparative and Innovative Methodologies in Late Antique, Byzantine and Ottoman Studies", у организацији Центра за источно-медитеранске студије (CEMS) Централног европског универзитета (CEU), где је презентovala рад под називом *"Behind the 'Topoi' - Political Background of Physical Descriptions in the Alexiad of Anna Comnene"*.

У септембру 2012. године учествовала је на конференцији "Осамсто година манастира Милешеве", где је презентovala коауторски рад са Миленом Репajiћ под називом *"Комнинска слика идеалног владара и идеологија Стефана Немање"*, који је објављен у зборнику „Осам векова манастира Милешеве“, Милешева 2013, 13-43

Од 31. маја до 2. јуна 2013. године у Нишу, учествовала је на конференцији "Свети цар Константин и хришћанство", где је презентovala рад под насловом *"Алексије Комнин - Нови Константин?"*, који је објављен у зборнику „Свети цар Константин и Хришћанство“, Том I, Ниш 2013, 441-459

У јуну 2013, учествовала је на конференцији под називом "Промене у историји Балкана" (24-26. јун, Китен, Бугарска), где је презентovala рад под називом *"Промене и преображај византијске балканске политике у доба Комнина. Случај Србије. Контекстуализација односа - научни проблеми и методологија."*

У октобру 2013. године (3-10. октобар Париз, Француска) учествовала је на међународној конференцији студената докторских студија историје Византије у Паризу *Vies Rencontres annuelles des doctorants en études byzantines*, где је презентovala резултате своје докторске дисертације.

У јуну 2015. године учествовала је на Шестој националној конференцији византолога у Београду, у организацији Византолошког института, САНУ, на којој је презентovala истраживање под називом "Деконструисање наратива,

конструисање значења: зашто је *Алексијада* написана?", које је објављено у научном раду у Зборнику радова византолошког института 52 (2015), 207-235

У новембру 2015. године учествовала је на експерименталној радионици из домена наратологије "Telling stories in Byzantium", (26-29. новембар Упсала, Шведска), у организацији Одељења за Грчке и византијске студије, Факултета за лингвистику и филологију, Универзитета у Упсали, на ком је презентovala рад "Emulating Psellos - Intertextual Ploys of Anna Komnene", који је тренутно у припреми за штампу у међународном зборнику.

У априлу 2016. (29-30. април Минхен, Немачка) учествовала је на међународној конференцији "Chronicles as Literature at the Crossroad of Past and Present", у организацији Института за византијске студије Универзитета у Минхену и Одељења за Грчке и византијске студије Универзитета у Упсали, као позвани говорник, на којој је излагала рад на тему "Questioning the Content, Assessing the Form - Reframing the Chronicle of Skylitzes Continuatus", који ће бити штампан у међународном зборнику.

У августу 2016 (22-26. август, Београд, Србија) учествовала је на 23. Међународном конгресу византијских студија, где је презентovala рад "The Importance of Being Doukas - Creation of Alternative Political Discourse in 12th Century Byzantium".

НАУЧНИ И ИСТРАЖИВАЧКИ РАД: Библиографија Ларисе Вилимоновић садржи десетак научних расправа и стручних прилога и једну књигу која је у процесу рецензије. Из научног опуса колегинице Вилимоновић издвајамо следеће радове:

– *Ана Комнин - аутобиографске белешке*, Византијски свет на Балкану – Пета национална конференција византолога 1, Београд 2012, 349-365;

Рад се бави аутобиографским импулсом у Алексијади. Лариса Вилимоновић је анализирао неколико одабраних целина да би показала на који начин су лични погледи Ане Комнин утицали на приказивање и представљање протагониста. Она објашњава да сликовити опис није само пука реторска важба већ представља намеру ауторке да хвали или критикује људе који су утицали на њен живот, подржавали или се супротстављали њеним амбицијама. Осим

физичких описа, као средство интерпретације за оцену моралног карактера ликова, и личног суда ауторке, фокус је стављен на наративну улогу коју је Ана Комнин приписала одређеним личностима.

– *Комнинска слика идеалног владара и идеологија Стефана Немање*, Међународни научни скуп, „Осам векова манастира Милешева“, I, Милешева 2013, 13-41 (са М. Репајић)

Овај коауторски рад о политичкој идеологији оснивача српске средњовековне династије Немањића, Стефана Немање, представља изузетан допринос пољу византијске и српске историје 12. века, јер анализира начине византијског утицаја на суседне земље, познатије у византологији као "Византијски комонвелт". Анализа је спроведена кроз интердисциплинарни приступ (историја уметности, лингвистика, филологија и нумизматика) и обрађене су све расположиве врсте извора - хагиографије средњовековних српских владара и њихова реторика, манастирске задужбине које су имитирале комнинску градитељску делатност, посвете одређеним свецима-заштитницима које су одговарале тренутним трендовима у комнинској култури, затим новац и печате припадника династије Комнина и њихове одговарајуће одговоре у Србији жупана Стефана Немање.

– *Алексије Комнин – Нови Константин? Један осврт на Алексијаду Ане Комнин*, Међународни научни скуп, „Свети цар Константин и Хришћанство, I, ур. Д. Бојовић, Ниш 2013, 441-458

Рад се бави реторским импулсом у *Алексијади* Ане Комнин. Слика Алексија I Комнина је деконструисана према основним поставкама трактата Менандра Ретора за састављање царског слова. Посебан акценат је стављен на метод поређења (*synkrisis*) где је Ана искористила слику легендарног цара Константина Великог за стварање слике Алексија I Комнина као новог Јевсевијанског владара, као одговор на новоустановљену политичку идеологију Јована II Комнина.

– *Observations on Text and Context of Anna Komnene's "Alexiad"*, Београдски историјски гласник V (2014), 43–58.

Рад се бави начинима на које је Ана Комнин преносила важне политичке поруке у *Алексијади* посматрањем наративне структуре и распореда текста у неким епизодама. Овај рад пружа другачији начин читања *Алексијаде*, који може побољшати наше разумевање кључног историјског извора Византије 12. века. Кроз анализу три одабране епизоде *Алексијаде*, кандидаткиња је показала различите форме Анине литерарне експресије које су омогућиле разоткривање скривеног значења текста, његовог историјског, и још значајније, његовог, идеолошког контекста.

– *Gendering Politics – The Female Authorial Voice of Anna Komnene*, *Godišnjak za društvenu istoriju* XXII, sv. 1, 2015, 7-37.

У овом раду *Алексијада* је анализирана кроз перспективу феминистичке наратологије као јединствен средњевековни текст писан руком жене са својим посебним начином објаве. Основни проблеми које интересују феминистичку наратологију - глас, контекст и наративни нивои текста писаног руком жене - анализирани су на примеру *Алексијаде*. Коначан циљ овог рада јесте презентација начина на који је Ана Комнин обојила свој наратив женским ауторским гласом и на који начин су ови кључни елементи наратологије уподобљени роду саме ауторке и њеним погледима о месту и улози жене.

– *Deconstructing the narrative, constructing a meaning. Why was the Alexiad written*, *Зборник Радова Византолошког Института* 52 (2015), 207-235.

Овај рад нуди наратолошки приступ *Алексијади* Ане Комнин, а самим тим и целокупној византијској историографији 12. века, са посебним освртом на комплексне наративне структуре изникле у том периоду. У фокусу рада су кључни наратолошки аспекти - жанр, аутор, текст и публика - који су анализирани кроз одабране епизоде.

Научни рад Ларисе (Орлов) Вилимоновић усмерен је на византијску књижевност, реторику, филологију, лингвистику, наратологију и феминизам.

У свом научном раду др Лариса Вилимоновић је окренута истраживању мотива, структура, литерарних техника, реторских облика и начина преношења конкретних политичких порука у историографским делима византијских

учењака током 12. и 13. века. Пре свега, реч је о ремек-делу византијске књижевности, *Алексијади* Ане Комнин, делу које својим обимом, структуром, језиком и облицима нарације још у великом делу представља загонетку за истраживаче византијске историје, културе и књижевности. Оригинални истраживачки приступ, али и специфичан таленат др Ларисе Вилимоновић посебно су дошли до изражаја у њеној обимној докторској дисертацији "Структура и особине "Алексијаде" Ане Комнин – настанак једне личне историје", која у великој мери доноси оригинални приступ анализи и истраживању овог јединственог дела византијске историографије и књижевности, дела бременитог политичким алузијама у подједнакој мери колико и аутобиографским, стварним или фиктивним, исказима византијске принцезе. На потпуно нов начин у читавој међународној науци, др Лариса Вилимоновић је успела да разоткрије "реторску персону" Ане Комнин, као и композитни подтекст *Алексијаде* испуњен субверзивном реториком која заправо разоткрива паралелну личну историју саме ауторке представљену кроз портретисање и квалификовање личности и њихово прецизно позиционирање у односу на саму ауторку. Др Лариса Вилимоновић је својим резултатима у истраживању *Алексијаде*, дела које је одавно понело епитет ремек-дела византијске књижевности, у значајној мери допринела међународној науци и бољем разумевању овог комплексног и јединственог историографског састава.

ПЕДАГОШКИ РАД: Др Лариса Вилимоновић је читаву досадашњу научну и педагошку каријеру, дугу неколико година, провела на Катедри и Семинару за византологију. Помажући проф. Влади Станковићу, она је била укључена у наставу на предмету *Византијска цивилизација* студентима редовних студија (групе Историја, Историја уметности, Археологија и Класичне науке). Такође је учествовала у настави за студенте на модулу, затим за студенте на мастер студијама, као и за студенте на докторским студијама. У питању су следећи курсеви: *Ренесанса пре ренесансе: византијска култура од 9. до 15. века*, *Цариград у доба Комнина*, *Доба Македонске династије (9.–11. век): историја, уметност, идеологија*, *Жене у Византији (9.–15. век)*, *Алексијада:*

ремек-дело византијске историографије. Такође, била је ангажована на предмету *Увод у историјске студије* на основним студијама Историје.

Нарочито би требало нагласити делатност колегинице Вилимоновић у образовању и подизању младих научних кадрова. Претходне године је асистирала на предмету *Методологија средњовековног истраживања* на ком је преставила иновативни приступ и најсавременију методологију истраживања. Упркос својој младости, она је била члан комисија у великом броју дипломских радова, мастер радова, као и једне докторске дисертације (Милена Репajiћ, *Михаило Псел и његови јунаци. Студија личности "Хронографије" Михаила Псела*, одбрађена у августу 2016. године)

Учешће др Ларисе Вилимоновић у извођењу наставе историје одликују веома брижљива и подробна припрема, стално иновирање знања које подразумева неуморно праћење врло бројне научне литературе у светској византологији, јасно и занимљиво презентовање наставних јединица и коришћење савремених техничких средстава. Она са разлогом слови и као приступачан научни сарадник који је увек спреман да помогне студентима.

ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ: Комисија сматра да научни сарадник др Лариса Вилимоновић испуњава све законске и статутарне услове које захтева радно место доцента у научној области византологија. Имајући у виду све наведено, слободни смо да Изборном већу Филозофског факултета у Београду предложимо да прихвати наш реферат и колегиницу Ларису Вилимоновић изабере у звање **ДОЦЕНТА** за ужу научну област **ИСТОРИЈА ВИЗАНТИЈЕ**, са пуним радним временом, на одређено време од годину дана. Сматрамо да је реч о ваљаном и марљивом историчару који суверено влада основним постулатима историјске методологије неопходним за проучавање Средњег века и који је својим досадашњим научним резултатима, учешћем на научним пројектима и учешћем на међународним научним конгресима и конференцијама, али и наставним и педагошким радом са студентима на предавањима и вежбама, стекао наше високо стручно поверење и на најбољи начин се препоручио да буде изабран у звање **ДОЦЕНТА** на Филозофском факултету у Београду.

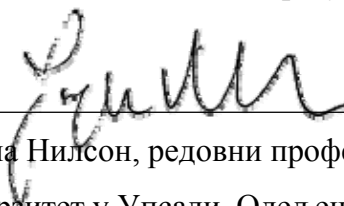

Београд,
12. октобар 2016. године

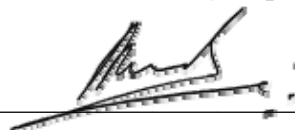
Комисија:

Др Радивој Радић, редовни професор,
Универзитет у Београду, Филозофски
факултет

Др Ингела Нилсон, редовни професор
Универзитет у Упсали, Одељење за
лингвистику и филологију

Др Ангел Николов, ванредни професор,
Универзитет у Софији "Свети Климент
Охридски", Историјски факултет